

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1

בפני כב' השופטת רחל גרינברג
המאשימה מ.י. מדור תביעות פלילי ת"א

נגד

הנאשמים עמוס חלפון – נמחק
ערן רוק

2

3

4

נוכחים:

5

ב"כ המאשימה: עו"ד מאיה וינקלר

6

הנאשם 2 וב"כ עו"ד לוי ו עו"ד אשכנזי

7

8

פרוטוקול

9

פסק דין משלים

10

ביום 26.6.08 ניתנה בתיק זה הכרעת דין שהרשיעה את הנאשם ערן רוק בעבירה של ארגון ועריכת משחק אסור לפי סעיף 225 לחוק העונשין תשל"ז – 1977 (להלן החוק). הנאשם ערער על הרשעתו וכלל בהודעת הערעור בקשה להגשת ראיה נוספת מטעם ההגנה, חוות דעת של פרופ' צבי גילולה אותה ביקש להגיש במסגרת ניהול המשפט בפני ובקשתו נדחתה. ביהמ"ש המחוזי סבר שטעיתי באי היענות לעתירת ההגנה והתיק הוחזר אלי לשמיעת הראיה הנוספת ומתן פסק דין משלים.

17

להלן אסקור עדותו של עד ההגנה ואת עיקרי טיעוני הצדדים וכן אקבע את השלכות העדות הנוספת על ממצאי הכרעת הדין המקורית מבלי לחזור על הממצאים שנקבעו שם. יש לקרוא את פסק הדין המשלים יחד עם הכרעת הדין.

21

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 ההגנה הגישה את חוות דעתו של פרופ' גילולה (להלן למען הקיצור גילולה או
2 המומחה), פרופ' לסטיסטיקה באוניברסיטת העברית וראש המחלקה לסטיסטיקה
3 לשעבר, שחוה דעתו בשאלה האם טורניר של משחק הקלפים פוקר "טקסס הולדם",
4 הנו משחק שתוצאתו תלויה בגורל יותר מאשר בהבנה או יכולת. המומחה אף העיד
5 בביהמ"ש.
6

7 חוות דעת המומחה :

8 המומחה קבע בחוות דעתו באופן חד משמעי כי "טורניר של טקסס הולדם הנו משחק
9 שהזכייה בו תלויה באופן משמעותי יותר בכישורי הבנה ויכולת אסטרטגיים של
10 המשתתפים בו מאשר בגורל. ההסתברות של שחקן תבוני בעל כישורים אסטרטגיים
11 לזכות בטורניר של טקסס הולדם בהתמודדות עם שחקן שאינו בעל כישורים אלו
12 עולות בהרבה על 50%". (עמ' 2 לחווה"ד). חוות דעתו נסמכת על מחקרים אקדמיים,
13 לא משפטיים שיפורטו בהמשך. המומחה יצא מנקודת הנחה כי המטרה בטורניר
14 טקסס הולדם איננה לנצח במשחקן בודד, אלא לצבור כמות מרבית של אסימוני
15 משחק-ז'יטונים על מנת לנצח בטורניר כולו.
16 לפי הכללים הנוהגים בטורניר טקסס הולדם, המשתתפים משלמים דמי כניסה חד
17 פעמיים ומקבלים בתמורה אסימונים. שחקן אשר הפסיד את כל האסימונים נושר
18 מהטורניר ועוזב את השולחן. המשחק נמשך עד שבכל שולחן נותר מנצח אחד שבידו
19 האסימונים של השחקנים שנשרו והוא עובר לשחק עם מנצחים משולחנות אחרים.
20 המשחק נמשך עד שנוותר לבסוף שחקן אחד שצבר את כלל האסימונים בטורניר והוא
21 המנצח בטורניר. כמו כן, פירט המומחה את כללי המשחק הבודד-משחקן אשר
22 לגביהם אין מחלוקת, ראה הכרעת הדין.
23

24 לדברי המומחה, חישובים הסתברותיים מצביעים על 133,784,560 אפשרויות להרכיב
25 סדרה בת 5 קלפים מתוך סדרה בת 7 קלפים הנדגמת מחפיסת אם בת 52 קלפים, ראה
26 סעיף 4.1.3 לחווה"ד. מסקנתו מהאפשרויות הרבות לאין ספור של צירופי קלפים היא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 כי ברוב המוחלט של המקרים, לכל השחקנים המשתתפים "קלפים בעלי 'חוזק' בינוני
2 ומטה ונדירים הם המקרים בהם שחקן יכול לנצח משחקן רק משום ששפר עליו
3 'מזלו' לקבל צירוף קלפים התחלתי חזק במיוחד." (שם).

4 **המומחה מפרט בחוו"ד את מערכת החלטות הנדרשת משחקן נבון ומנוסה בכל**
5 **משחקון:**

- 6 1. היכולת להעריך, בזמן קצוב, את חוזק היד שבידו בכל אחד משלבי המשחק.
- 7 2. היכולת להקשות על היריבים לעמוד על אסטרטגיית המשחק בה הינו נוקט
8 במצבים שונים בטורניר.
- 9 3. היכולת להעריך הסתברותית את אסטרטגיות המשחק של יריביו, ואת חוזק היד
10 שברשותם.
- 11 4. היכולת לתרגם את התובנות העולות מן האמור לעיל למדיניות נטילת סיכונים
12 וקבלת החלטות מושכלת.

13
14 והמסקנה של גילולה: "לאור מגוון הכישורים אותם נדרש שחקן ליישם...לשחקן אשר
15 יסתמך על מזל בלבד, כאשר יריביו מביאים לידי ביטוי כישורים אלה, הסתברות
16 נמוכה משמעותית לזכות בטורניר." (שם סעיף 4.5).

17
18 בהמשך, מדגים המומחה כיצד הכישורים השונים באים לידי ביטוי במהלכו של
19 משחקון בודד לאורך הטורניר:

- 20 1. שימוש מושכל ותבוני ב Bluffing, כאשר אין הכוונה רק להעמדת פנים, אלא
21 ליכולת לשנות את אסטרטגיית המשחק שלו כדי להטעות את יריביו ביחס לחוזק קלפי
22 הכיס שלו ולטקטיקה בה הוא נוקט ע"י שימוש מושכל באפשרויות הפעולה העומדות
23 לרשותו ושיעור האסימונים שהוא בוחר לסכן בכל אחד "מצמתי ההכרעה".
- 24 2. השחקן נדרש לידע בחישוב הסתברויות תוך זמן קצוב ומהיר של קלפי הקהילה
25 הבאים שיחשפו אשר ישפרו משמעותית את מצבו (קלפי outs), ובהתאם להחליט

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי

ת"א נ' חלפון ואח'

1 כמה אסימונים ברצונו לסכן עבור הסיכוי להשביח את מצבו ולהמשיך ולהתמודד על
2 הקופה, ולשם כך המחיש המומחה באמצעות 3 דוגמאות.
3 3. קבלת החלטות מושכלת לאור מיקום השחקנים ביחס למיקומו של הדילר המשתנה
4 בכל משחקון, ובהתאם משתנה תורם בסדר ההכרזות הפנימי שבין השחקנים.
5
6 לשיטתו, הכישורים והאסטרטגיות הנ"ל ניתנים ליישום גם על ידי אדם מן הישוב תוך
7 לימוד וניסיון. בהסתמכו על מאמרו של פרופ' נוגה אלון *poker Chance and skill*
8 אשר ניתח את ההסתברויות של שחקן תבוני להפסיד לאורך מספר רב של משחקונים,
9 טוען המומחה כי לאחר מספר מועט יחסית של משחקונים המשוחקים במשך זמן קצר
10 יחסית, רכיב הכישורים הוא המכריע באופן דומיננטי את תוצאת המשחק ולפיכך יש
11 לצפות, לשיטתו, שהשחקן התבוני יזכה ברוב המכריע של טורנירים יחסית לשחקנים
12 חסרי כישורים.
13
14 זאת ועוד, בהסתמכו על מחקרם של הפרופסורים מהמחלקה לכלכלה באוניברסיטת
15 ברקלי *POP-FISHMAN* ו-*POP*, *Poker superstars: Skill or luck?*, טוען המומחה כי
16 קיים קשר חיובי בין הישגי העבר להישגי העתיד של שחקן טקסס הולדם המעיד
17 באופן מובהק על משקלו של רכיב הכישורים. כך למשל, נימצא כי שחקן בעל וותק
18 עשוי לשפר את הישגיו בעתיד ולזכות בדירוג גבוה יותר מבעבר. ביסוס נוסף להיות
19 המשחק משחק יכולת נמצא במחקר של פרופ' Sean McCulloch מאוניברסיטת
20 אוהיו ומר *Paco Hope* *Statistical analysis of texas holdem* אשר בחן 103
21 מליון משחקונים של טקסס הולדם ונמצא שב 75.7% מהם השחקנים לא חשפו את
22 קלפי הכיס שלהם והזוכה במשחקון היה השחקן אשר גרם ליתר השחקנים לפרוש מן
23 המשחקון. מחישובים אלה ונוספים מגיע המומחה למסקנה כי רק 12% מבין משחקוני
24 הטקסס הולדם מסתיימים בניצחונם של שחקן אשר קיבל את הקלפים החזקים ביותר,
25 ואילו 88% מבין המשחקונים מסתיימים בניצחונם של השחקנים בעלי הכישורים.
26 עובדה זו מלמדת על השפעתה הנמוכה של החלוקה האקראית של הקלפים.
27

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 לאור האמור לעיל הגיע המומחה למסקנה כי טורניר של טקסס הולדס הנו משחק
2 שהזכייה בו תלויה באופן משמעותי יותר בכישוריהם של המשתתפים בו מאשר
3 בגורל.

4

5

בחקירתו הנגדית אמר :

6 חוות דעתו הנה תיאורטית ומתבססת על מחקרים שקרא והבנתו את חוקי המשחק.
7 הוא עצמו לא שיחק את המשחק באופן פורמאלי, אלא באינטרנט מתוך סקרנות.
8 לשיטתו, לצורך מתן חוות דעת תיאורטית אינו חייב להתנסות במשחק. המומחה
9 אישר כי חלוקת הקלפים בכל שלב הנה אקראית, ולשחקנים אין יכולת לדעת איזה זוג
10 קלפים מחזיקים שאר השחקנים. לשאלת בית המשפט השיב כי בחוות דעתו התייחס
11 לכלל הציבור שבתוכו ניתן למצוא שחקנים טובים יותר וטובים פחות.

12 המומחה אישר כי למשחק אלמנט של סיכון, אך לשיטתו הסיכון תלוי בשחקן התבוני
13 הנוקט באסטרטגיות ומחליט מתי להסתכן על מנת לנצח במשחק ולצבור מספר רב
14 של אסימונים, לעומת השחקן שאיננו תבוני אשר נטילת הסיכון הנה אינטואיטיבית
15 ולא תמיד ניתנת לחיזוי.

16 גילולה הסכים עם טענת התובע כי חלק מהיכולות הנה להעריך את מהליכי היריב. יש
17 הערכה הסתברותית ויש הערכה הנובעת מן ההתרשמות מהשחקן היריב.

18

19 המומחה לא התייחס בחוות דעתו לשאלה איזו מבין היכולות חשובה ודומיננטית
20 יותר (עמ' 5, ש' 22-25), ושלל את טענת התובע כי היכולת לחשב את ההסתברות
21 לקבלת קלף משביח, דומיננטית יותר מהיכולת להעריך את אסטרטגיית השחקן היריב,
22 וזאת מעצם העובדה שרוב תוצאות המשחק נקבעות שלא על ידי חשיפת קלפים.

23 "הסיכוי להשביח קלפים שיחק תפקיד נמוך יותר מאשר היכולת ליצור מצג של קלפים חזקים או
24 קלפים חלשים... היכולת הדומיננטית במשחק היא מצרף יכולות. אין מרכיב דומיננטי במשחק.
25 המושג מורכב מ- 4-5 אלמנטים. לאף אחד מהיכולות אין דומיננטיות. אם יש 4 יכולות כל יכולת
26 שווה 25%." (עמ' 6, ש' 26-31). ברם, בהמשך החקירה טען כי "לא לכל היכולות יש את אותו משקל.
27 אי אפשר להעריך מה יותר ומה פחות מהיכולות נדרש. אנו לא יכולים לדעת מה עולה על מה בין
28 היכולות. היכולת כמצרף יוצרים את הכישורים." (עמ' 9, ש' 28-31).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1
2 לשיטת המומחה הצלחת השימוש ביכולת תלויה בשחקן האחר ואין וודאות של
3 הצלחה אלא הסתברות להצלחה, כך שיכול להיווצר מצב ששחקן יטעה בהערכתו.
4
5 גילולה הסכים כי לקלפים אשר מחולקים באקראי יש חשיבות במישור ההסתברותי,
6 אך לא זה העיקר: "השימוש בקלפים הוא זה שנותן את היכולת האסטרטגית להבחין
7 בין שחקן מצליח ללא מצליח. הקלפים זה כלי שימושי, זה מציב אותי במקום
8 מסוים." (עמ' 8, ש' 11-13). כמו כן, שלל כי מטרת המשחק הנה להשיג את צירוף
9 הקלפים הגבוה ביותר, אלא לצבור כמות מרבית של אסימוני משחק ולהרוויח כסף.
10
11 לדברי העד, השימוש בבלוף הנה יכולת אסטרטגית שמטרתה להציג מצג מטעה, כאשר
12 השימוש בו לאורך מספר משחקים לא רב, נותן יתרון "מכריע" למשתמש בו לעומת
13 מי שאינו משתמש בו. המומחה לא ידע להסביר כיצד נרכש הכישרון לבלוף, הוא אינו
14 משחק במשחקי פוקר אלא מכיר את כללי הטקסס הולדם ממחקרים.
15 כשעומת עם העובדה כי בכל משחקי הפוקר משתמשים בבלוף, השיב כי הדבר אינו
16 נכון: "ת. לא נכון. אני חושב שאתה טועה בגדול" (עמ' 9), ברם בהמשך, השיב כי
17 בחלק ממשחקי הפוקר יש אלמנט של בלוף והוא אינו יודע אילו משחקים נקבעו
18 כאסורים מבחינת החוק. בסיום חקירתו אמר כי מרכיב הכישורים על פני אלמנט
19 המזל הנו 88% מתוך 100%, קרי, דומיננטי פי 7 ממרכיב המזל.
20

21 **בחקירתו החוזרת הוסיף ואמר:**

22 המומחה נשאל לעניין תורת המשחקים והשיב כי איננו מומחה בתחום הנ"ל "מטרת
23 אי הודאות בתורת המשחקים זה לחקור תהליכי תחרות ולהבין את המנגנונים
24 המביאים לזכייה והפסד... באותם משחקים שניתן לעשות בלפין, האינטראקציה
25 חשובה ביותר. אתה צריך לחוות חווית הבלפין שלך ושל משהו אחר." (עמ' 10, ש' 13-
26 (17).

27

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 לשיטתו הניסיון והלמידה של כישורי המשחק יקבעו, בין היתר, על ידי כישורו
2 הטבעי של השחקן או ע"י התמדה. "ואני מדבר על האדם הממוצע, הוא בהחלט יכול
3 ללמוד ולהיות שחקן מנצח." (עמ' 10 ש' 26).

4
5 לדברי העד חוות דעתו מתייחסת לכל סוגי השחקנים: "השחקן שבאמצע יש לו יתרון
6 על השחקן שלא שיחק והשחקן האלוף הוא זה שכבר הוכיח עצמו ולכן חוות דעתי
7 מתייחסת לכל השלושה."

8
9 לשיטתו, למרות ששחקן לא יודע בוודאות כיצד יפעלו שחקנים לפניו או אחריו, "יש
10 בידו אינפורמציה על הקלפים שבידו, על הקלפים הגלויים וזה הידע שיש לו באותו
11 רגע ואם הוא שיחק הרבה זמן הוא כבר למד או אמור ללמוד דפוסי התנהגות. ידע
12 מסוג זה, לימוד של דפוסי משחקם של אחרים זה ידע שיש לכל שחקן, השימוש בידע
13 יכול להיות שונה תלוי במקומו של השחקן בשולחן." (עמ' 11, ש' 6-10).

14
15 למרות שהמומחה, כדבריו, כמעט ואינו מכיר את משחק הברינג', לדעתי ישנם שני
16 מאפיינים משותפים לברינג' ולטקסס הולדס: חלוקת קלפים אקראית והעובדה שלאף
17 שחקן אין יכולת לדעת בוודאות איזה קלפים מחזיקים השחקנים האחרים.

18
19 **טענות הצדדים:**

20 התביעה בסיכומיה טוענת כי עדות המומחה מחזקת טיעוניה כי טקסס הולדס הוא
21 משחק אסור שתוצאתו תלויה במזל יותר מאשר ביכולת, ואין בעדותו כדי לשנות את
22 מסקנות הכרעת הדין שניתנה.

23
24 הכישורים והיכולות של השחקן אותן מונה העד הן: השערות, חיזויים והערכות
25 והיכולת לבלף כל מנת להצליח לשרוד במשחקונים ולמקסם את סכומי הזכייה בכל
26 משחקון ע"י פיתוי השחקנים האחרים להמשיך ולהמר, אינן בגדר יכולות ולא הוכרו
27 ככאלה בפסיקה. זאת ועוד, החישוב ההסתברותי לקבלת קלף הינו אפסי וחסר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 משמעות. התביעה מבקשת לדחות את קביעת פרופ' גילולה כי לפי חישובים
2 סטטיסטיים, היכולות הנ"ל מהוות 88% ממהות המשחק אל מול 12% בלבד של
3 השפעת הגורל על התוצאה.

4
5 זאת ועוד, התביעה גורסת כי העד בחר להתעלם מכללי המשחק חשיבות הקלפים
6 אינה משנית וההצלחה בכל משחק ומשחקון תלויה באיכות הקלפים המחולקים
7 באופן אקראי.

8
9 מנגד טוענת ההגנה כי עדות המומחה וחוות דעתו הנתמכת במחקרים מדעיים של
10 מומחים ידועי שם מן הארץ ומן העולם, מחוללת שינוי מהותי במסכת הראיות בתיק
11 ומקימה, למצער, ספק סביר ביחס לשאלת סיווגו של טורניר טקסס הולדם כמשחק
12 האסור.

13
14 זאת ועוד, לאור ע"פ 499/78 חילו נגד מדינת ישראל פ"ד לג (2) 461, 462 (1979) (להלן
15 הלכת חילו), יש לזכות את הנאשם הואיל והמאשימה לא הביאה כל ראיה לפיה
16 טורניר טקסס הולדם הנו משחק אסור. כך גם כן, מסקנת המומחה לפיה הזכייה
17 בטורניר נסמכת באופן מכריע על כישורים אסטרטגיים יותר מאשר על גורל, לא
18 נסתרה בחקירתו הנגדית של המומחה והמאשימה לא הגישה חוות דעת נגדית
19 מטעמה. לפיכך, על פי הפסיקה, על בית המשפט לאמץ את חוות דעתו של המומחה
20 אם זו לא נסתרה על ידי ראיה אחרת. יתירה מזו, הימנעות המאשימה מהבאת חוות
21 דעת מומחה מטעמה על מנת לסתור את עדותו של המומחה, מקימה חזקה כי אילו
22 הובאה היה בה לתמוך בגרסת הנאשם.

23
24 לא זו אף זו, חוות דעתו של המומחה משתלבת במארג העדויות הקיים ומתארת
25 בשפה מדעית ותוך ביסוס מחקרי את סוגי הכישורים עליהם העידו עדי ההגנה בפני
26 בית משפט ואף לשיטתם, רכיב הכישורים הוא הדומיננטי והמכריע בקביעת תוצאת
27 טורניר משחק הטקסס הולדם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1
2 זאת ועוד, טענת המאשימה לפיה יש לבחון כל משחקון באופן עצמאי, משוללת כל
3 יסוד. המשחק אותו ארגן הנאשם הוא טורניר של טקסס הולדם ועל בית המשפט
4 להכריע בשאלת סיווגו של טרוניר ולא של משחק בודד.

5
6 ההגנה צירפה לסיכומיה פסיקה זרה לפיה בבתי משפט בחו"ל (בארצות הברית,
7 אוסטרליה, גרמניה ושוויץ) נקבע כי בטורניר טקסס הולדם פקטור המזל אינו הרכיב
8 הדומיננטי.

9
10 **דין**

11
12 לאחר שנתתי דעתי לדברי המומחה המלומד ולטיעוני הצדדים באשר למשמעות חוות
13 דעתו, באתי למסקנה כי אין בעדות כדי לשנות את המסקנה אליה הגעתי כי משחק
14 טקסס הולדם הינו משחק אסור כהגדרתו בחוק העונשין.

15
16 טענות ההגנה כי לאור הלכת חילו יש לזכות את הנאשם הואיל והמאשימה לא הביאה
17 כל ראיה לפיה טורניר טקסס הולדם, בשונה ממשחק בודד, הנו משחק אסור,
18 והימנעותה מהבאת חוות דעת מומחה מטעמה מחייבת את זיכוי של הנאשם, דינן
19 להדחות.

20
21 בהלכת חילו נקבע כי התביעה נושאת בנטל ההוכחה כי עסקינן במשחק אסור. ברם,
22 נסיבות הלכת חילו שונות ואין ללמוד מהן גזירה שווה למקרה דנן. בפס"ד חילו
23 התביעה לא הביאה כל ראיה על טיבו או מהותו של משחק "פוקר פתוח" אלא
24 הסתמכה על ההגדרה המילונית של משחק ה"פוקר" ועל שני פסקי דין שקבעו כי
25 מדובר במשחק אסור, וזאת ללא שמיעת עדים בתיק ולפיכך בית משפט העליון פסק:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 "אין כאן מקרה של פסיקה ארוכה במשך שנים, שבה נקבע שפוקר פתוח הוא משחק
2 אסור, ובהיעדר ראיות מטעם התביעה על טיבו של המשחק לא הוכח לכאורה אחד
3 מהיסודות העיקריים של העבירות שיוחסו למערער."
4

5 לא זה המקרה שבפנינו. התביעה הביאה את העד בנבנישתי אשר תיאר את המשחק
6 שאורגן ע"י הנאשם וכן העיד מידיעתו על כללי המשחק ואופן המשחק. נכון שמדובר
7 בעד, אזרח מן השורה, שרכש בכוחות עצמו ידע ומיומנות במשחק ואינו מומחה
8 בשום תחום מדעי. אולם אין בידי לקבל את גישת התביעה כי רק באמצעות עד
9 מומחה למשחקים או מומחה למשחק הטקסס הולדס, ניתן להוכיח כלליו וטיבו של
10 המשחק. האמת היא כי גם העד המומחה שהובא ע"י ההגנה אינו עונה לדרישות
11 מומחיות אלה. כמו כן אין להתעלם מעדויות ההגנה בהליך העיקרי שגם מהן ניתן
12 ללמוד על המשחק ודוק, גם הם לא היו מומחים בתחומי מדע. קדמי בספרו "על הדין
13 בפלילים" חלק רביעי, מהדורה מעודכנת, תשס"ו – 2006, עמ' 2279 מתייחס לסוגיה
14 זו: "האם יש צורך בעדות מומחה כדי להוכיח את טיבן ומהותן של המכונות: אין צורך
15 לומר כי המחוקק לא קבע דרך הוכחה ספציפית... ניתן להוכיח את טיבן של המכונות
16 בכל דרך, לרבות הסתייעות בעדויות של משתמשים... ולרבות פניה אל ההיגיון והשכל
17 הישר." (ע"פ (תל-אביב-יפו) 3981/98 - ברוך שלום נ' מדינת ישראל. תק-מח (1)99,
18 (3742).

19
20 בפרשתנו העיד כאמור עד התביעה בנבנישתי על כללי הטורניר וכללי המשחקון, ואילו
21 עדי ההגנה העידו על כישורי השחקן והאסטרטגיה הנדרשת בהשגת ניצחון במשחק,
22 ומניתוח עדוניהם הסקתי כי עסקינן במשחק אסור.
23

24 זאת ועוד, טורניר מורכב מסדרת משחקונים אשר כלליהם אינם משתנים ממעבר
25 ממשחקון למשחקון, כך שהיה על התביעה לבחון ולהוכיח את חוקי המשחק של
26 המשחקון ואלה מלמדים על אופיו וקובעים אם הגורם המכריע במשחק הוא מזל או
27 יכולת (ראה ע"פ (ת"א) 71624/00 אלקן נגד מדינת ישראל (להלן פס"ד אלקן)).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1
2 עדותו של מומחה, ככל עדות אחרת, כפופה לשיקולים של מהימנות אישית ואמינות
3 מקצועית. חוות דעת המומחה הינה ראייה במסגרת כלל הראיות. בית המשפט רשאי
4 לקבל את עדות המומחה או לדחותה, כולה או חלקה; והוא המעניק לה את כוחה
5 הראייתי (ראה ע"פ 2457/98 מ"י נגד שמן, נו (4) 299), גם כשחוות הדעת ועדות
6 המומחה מהווים ראייה יחידה; "בית המשפט אינו חייב לקבל חוות דעת של מומחה
7 רק משום שלא הוגשה חוות דעת נגדית לסתור. השאלה אם לקבל חוות דעת נתונה
8 כולה לשיקול בית המשפט." (ראה ע"פ 5203/98 חסון נו (3) 287). מסקנות המומחה
9 אינן באות במקום מסקנותיו של בית משפט.

10
11 בפס"ד אלקן דחה בית משפט את ערעורו של הנאשם אשר הורשע בניהול מקום
12 למשחקים אסורים, ונקבע כי המשחק "פוקר קריבי" הנו משחק אסור למרות שהוגשה
13 בתיק חוות דעת מומחה יחידה וזאת מטעם ההגנה. בית המשפט אמר:
14 "...בית משפט רשאי וצריך לבחון כל היבט של חוות הדעת, גם כאשר מדובר בחוות
15 דעת יחידה, ולעולם אינו מוגבל למסקנותיה גם כאשר לא מצא בה שגיאה גסה.....

16 ...
17 לענייננו: אין כל פסול בכך שבית משפט קמא התבסס על ממצאיו האמפיריים של
18 המומחה אבל בחר שלא לאמץ את תוצאתה הסופית. חוות דעת מומחה היא ראייה
19 ממכלול הראיות, ובית המשפט רשאי שלא לקבל או לאמץ ראייה, כמות שהיא, גם אם
20 לא הובאה ראייה סותרת ישירה."

21
22 כאמור, לשיטת המומחה "תוצאות המשחק" ומהותו הנה זכייה בכמות המרבית של
23 האסימונים וניצחון בטורניר ולא ניצחון במשחק בודד, כאשר השחקן משתמש
24 בכישורי הבנה ויכולת הגוברים על חלוקת הקלפים האקראית במשחק. גישה זו גם
25 עולה מעדויות ההגנה ומעדותו של הנאשם.

26

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 בהכרעת הדין מיום 26/6/08 התייחסתי ובחנתי את משחק טקסס הולדם כמשחק
2 בודד וגם כמשחק של טורניר (ראה עמ' 23-25 להכרעת הדין), וקבעתי כי בשתי צורות
3 המשחק עסקינן במשחק אסור ואין בעדותו של המומחה כדי לשנות עמדותי.
4
5 ברי כי "מטרת העל" של שחקן בטורניר הנה לזכות בו על ידי זכייה במרבית
6 האסימונים שווי ערך לכסף והמקנים את הפרס, כך שמתקיים התנאי הראשון בהגדרת
7 משחק אסור בסעיף 224, דהיינו, זכייה בכסף או בשווה כסף. יחד עם זאת, על השחקן
8 לצלוח את המשחקונים המהווים שלבים בדרך לזכייה בטורניר והנם בגדר "טובת
9 הנאה" כלשון סעיף 224 ובעלי אלמנט כספי, אם במשחקון עצמו ואם על ידי צבירת
10 אסימונים המאפשרים להמשיך לשחק במשחקונים נוספים במהלך הטורניר, גם אם
11 בסופו של יום השחקן לא זכה בטורניר ובפרסים (ראה רע"פ 2240/01 ורקשטל נגד
12 מדינת ישראל).
13
14 ולמותר לציין, כי סעיף 233 לחוק העונשין קובע חזקה שבחוק כי משחק קלפים (כל
15 משחק) – ייראה כמשחק שבו עשוי אדם לזכות בכסף, בשווה כסף או בטובת הנאה,
16 כאמור בהגדרת "משחק אסור", וזאת כל עוד הנאשם לא הפריך את החזקה.
17
18 כאמור, טענת ההגנה והמומחה הנה כי הכישורים והיכולת של שחקן באים לידי ביטוי
19 לאורך הטורניר. יחד עם זאת, נראה כי, כפי שהעידו העדים בתיק, מרבית הכישורים
20 מתבטאים ביכולות הערכה והשערה של מהלכי היריב, בלוף ויצירת רושם ומצג של
21 חוזק הקלפים. לדעת המומחה, היכולות נרכשות על ידי למידה, צבירת ניסיון רב
22 והתמדה, כאשר היכולת לערוך חישוב הסתברותי לקבלת קלף משביח, אינה
23 דומיננטית לטענת המומחה והיכולות האחרות עולות עליה.
24
25 מכאן, כי למעט היכולת לערוך חישוב הסתברותי לקבלת קלף על בסיס ידע ונתונים
26 ממשיים שהנה לא משמעותית בעיני העד (ראה דוגמא לחשוב הסתברותי לקבלת קלף
27 שהנו לדברי העד רק 4%, עמ' 6 ש' 10 לפרוטוקול), ואשר מותנות גם בגורל (ראה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 הכרעת הדין בעמ' 23), יתר היכולות הנן הערכות והשערות, שניתן אולי למקמן
2 בתחום מדעי ההתנהגות אך לא ניתן לכמתן, להתחקות אחריהן וללמוד כיצד לרכשן,
3 וזאת גם לדברי המומחה: "אני לא פסיכולוג ואיני יודע איך רוכשים כשרון" (עמ' 9, ש'
4 7), ובחקירתו החוזרת הוסיף כי הלמידה תקבע על ידי כשרון טבעי, ובאין כשרון
5 תעזור התמדה, והרי כישרון טבעי איננו ניתן ללמידה. כמו כן, אף לשיטתו לא ניתן
6 לכמת את היכולות, וזאת למרות שהעיד בדוחק בחקירתו הנגדית כי כל יכולת שווה
7 25%, הרי בהמשך חקירתו אמר: "לא לכל היכולות יש את אותו משקל. אי אפשר
8 להעריך מה יותר ומה פחות מהיכולות נדרש. אנו לא יכולים לדעת מה עולה על מה
9 בין היכולות. היכולת כמצרף יוצרים את הכישורים." (עמ' 9 ש' 28-31) העד לא
10 התייחס לנקודה זו בחוות דעתו (עמ' 5 ש' 23-24 לפרוטוקול)).

11

12 כך גם כך, נקיטת האסטרטגיות הנ"ל של הערכות והשערות אינן על בסיס נתונים
13 אמיתיים, שהרי לאף אחד מהשחקנים אין כל ביקורת על המצב האמיתי של קלפי
14 חבריו או הקלפים הסגורים בקופה, אלא השחקן מודרך על ידי הצהרותיהם במשחק
15 לפיהן הוא מעריך ומשער אם יש בידיהם קלפים בעלי ערך העולים על צירוף הקלפים
16 שלו. ודוק, קבלת צירוף הקלפים של כל שחקן מותנית בגורל, בחלוקה האקראית של
17 הקלפים שלשחקן אין כל שליטה עליה.

18

19 לא זו אף זו, אינני מקבלת את הטענה כי ה"בלוף" בפוקר טקסס הולדם שונה מהבלוף
20 בפוקר רגיל, אשר, כאמור, לא הוכר בפסיקה כיכולת. מטרת הבלוף בשני המשחקים
21 הנה להטעות את היריב ביחס לחוזק קלפיו של השחקן ולגרום לשחקן שקלפיו טובים
22 לא פחות, לפרוש מהמשחק, ראה ע"פ 207/59 זאכי ורוברט כהן נ' מדינת ישראל, פד
23 יד, תש"ך/תשכ"א א-1960 (להלן פס"ד כהן), שבו נאמר על ידי בית משפט העליון:

24 "בין תכונתו של שחקן זה או אחר ל"העמיד פנים" בקשר למצב הקלפים שבידיו, לבין
25 הכללים הקובעים את אופיו "האינטרינסי" של המשחק, אין ולא כלום."

26

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי

ת"א נ' חלפון ואח'

1 בניגוד לניסיון המומחה להמעיט בערך הקלפים אשר לשיטתו רק משמשים ככלי
2 במשחק, יש לדידי חשיבות רבה לקלפים וגובה צירופם. ההצלחה בכל משחקון
3 ומשחקון בטורניר תלויה גם באיכות הקלפים שיקבל שחקן ובקלפים שיפתחו בהמשך,
4 כולם כאמור נפתחים באופן אקראי ללא שליטה של אף אחד מהשחקנים. כך גם
5 ההחלטה אם להמשיך במשחקון נשענת על הגורל הראשוני – קבלת קלפי הכיס, וזאת
6 כעולה מעדויות העדים בתיק (ראה ציטוט מעדותם של העדים בתיק בעמ' 23-24
7 להכרעת הדין).
8

9 חוות דעתו של המומחה הנה תיאורטית, וזאת אף לשיטת המומחה. המומחה לא
10 שיחק או צפה בפועל במשחקים בטורניר ובמשחקון, אלא מכיר תיאורטית את חוקי
11 המשחק ומסתמך על מאמרים ומחקרים בנושא. כמו כן, לא שמענו ממנו כיצד
12 רוכשים ומיישמים השחקנים בפועל את היכולות עליהן העיד ולאורן קבע כי טורניר
13 טקסס הולדם הנו משחק יכולת. העד אף לא התמודד עם השאלה מהו מספר
14 המשחקונים שהיכולת של שחקן תביאו לזכות בטורניר.
15

16 בע"פ (ת"א) 929/96 ורקשטל ואח' נגד מדינת ישראל (טרם פורסם) נקבע כי יש ללמוד
17 איזה יסוד גובר במשחק, מזל או יכולת, מהעדויות בשטח ולא דווקא מעדויות
18 מומחים: "יש ללמוד לאו דווקא מעדויותיהם התיאורטיות של מומחים, אלא דווקא
19 מאותם אנשים בשטח המרבים לנצל את שירותי המכונות הללו ומשחקי המזל הללו."
20 וכי צדק בית המשפט השלום כשהשתית את מסקנתו, בסופו של דבר, "על מי שנוהג
21 לשחק בשטח", יותר מאשר על חוות דעת מומחים. בהקשר זה אני מפנה להכרעת
22 הדין אשר ניתנה על ידי ועדויות העדים."
23

24 מכאן, יש להעדיף את עדותם הישירה של עדי ההגנה ועד התביעה, כמי ששחקו
25 בפועל במשחק, על העדות התיאורטית של המומחה.
26

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי

ת"א נ' חלפון ואח'

1 גם אם קיים קשר חיובי בין הישגי העבר להישגי העתיד של שחקן המגיע למקומות
2 הראשונים, וגם אם קיימת אפשרות לרכוש מומחיות מסוימת במשחק, יש להעדיף את
3 עדותם של עדי ההגנה ודברי הנאשם, כי בסופו של יום המנצח בטורניר הנו המקצוען
4 - המומחה במשחק.

5
6 ראה דברי העד עו"ד אקסלרוד "אפשר לשחק בכמות גדולה של משחקונים ועדיין
7 לנצח בתחרות. בסופו של דבר האקספרט ינצחו יותר." (עמ' 25 לפרוטוקול, ש' 4-6).
8 דברי הנאשם: "כל טורניר כמו ברידג' אנשים באים למטרת הנאה ולזכות בפרסים.
9 המקצוענים מגיעים כמה שיותר רחוק" (עמ' 41 לפרוטוקול).

10
11 כפי שהובהר בהרחבה בהכרעת הדין, הלכה ידועה היא כי סיווגו של המשחק יעשה
12 לפי טיבו, והקובע אינו כישרונו או ניסיונו של השחקן המומחה או המעולה, אלא על
13 פי משחקו של השחקן "הממוצע" (ראה פס"ד כהן).

14
15 הגם שעולה מהעדויות ומעדותו של המומחה כי מרבית המשחקונים מסתיימים ללא
16 חשיפת קלפי הכיס לאחר שיתר השחקנים פרשו ונותר שחקן אחרון הזוכה בקופה,
17 השאלה איזה יסוד גובר, צריכה להיחתך על פי טיבו המהותי בסיסי של המשחק עצמו
18 המשוחק על ידי השחקן הממוצע ולא המקצוען והמומחה.

19
20 בחינת שלבי המשחקון כלליו וחוקיו מלמדת על אופיו של המשחק ויש לפחות כדי
21 להוות אינדיקציה בשאלה אם הגורם הוא מזל או יכולת (פס"ד אלקן), והרי במידה
22 ויש עימות בין השחקנים, אזי בעל צרוף הקלפים המיטבי אשר קלפיו מחולקים
23 באקראי, הוא המכריע את המשחקון וזוכה בו.

24
25 זאת ועוד, ניתן ללמוד, לטעמי, על טיבו של המשחק גם על ידי בחינת חלק
26 מהאסטרטגיות שמטרתן לעמוד על "חוזק" קלפי הכיס של השחקן היריב או להטעותו
27 ביחס לחוזק היד שברשות השחקן, כאשר "חוזק" קלפי הכיס ויתר הקלפים שנפתחים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

1 בהמשך מחולקים באקראי וללא כל שליטה השחקנים, כשהחישוב ההסתברותי
2 לקבלת קלף משביח הנו לא משמעותי.

3
4 ולמותר לציין כי בחינת שלבי המשחק וחלקם של ההבנה או היכולת בהם חשובה לא
5 פחות מאשר הסיכוי הסטטיסטי לסיים משחק ברווח או בהפסד (ראה ע"פ (ת"א)
6 71624/00 אלקן נגד מדינת ישראל (טרם פורסם) ורע"פ 7761/01 אלקן נגד מדינת
7 ישראל).

8
9 אכן במשחק יש צומתי בחירה, שבהם על השחקן להפעיל את שיקול דעתו. תוצאות
10 המשחק עשויות להשתנות, בהתאם לבחירות הללו של השחקן ושחקנים יריבים, כל
11 אלה מקנים למשחק מידה של עניין ואתגר. אולם טיבו "האינטרנסי" של המשחק
12 לרבות במסגרת טורניר, הוא יצירת צירוף הקלפים המיטבי ביותר מבין השחקנים,
13 כאשר הקלפים מחולקים באופן אקראי וללא כל שליטה, והכל תוך זכייה ב"טובת
14 הנאה", "כסף" או "שווי כסף".

15
16 עיינתי בפסיקה הזרה שהגיש הסנגור, אך אינני יכולה ללמוד גזרה שווה למקרה
17 שבפני. בית משפט זה פוסק לפי הדין הישראלי, פסיקת בית משפט העליון המחייבת
18 אותו ופסיקת בית משפט המחוזי המנחה אותו, כפי שאלה יושמו במקרה זה
19 בהתבסס על מערכת העובדות בתיק.

20 על פניו נראה כי פסקי הדין שהגיש הסנגור אינם חלוטים, למעט פס"ד של בית משפט
21 העליון של דנמרק אשר קבע כי משיקולי מדיניות טורניר טקסס הולדם הנו משחק
22 מזל. כמו כן, הדין ושיטת המשפט שונה ממדינה למדינה. לבתי המשפט בעולם גישה
23 שונה ביחס לסיווגו של משחק טקסס הולדם כמשחק מזל או יכולת. כך לדוגמא
24 מחיפוש במאגרי המידע עולה כי בית משפט לערעורים בבריטניה אישר את קביעת
25 הערכאה דלמטה כי משחק הפוקר טקסס הולדם הנו משחק מזל (R v Kelly ' COURT
26 .OF APPEAL (CRIMINAL DIVISION) (2008) EWCA Crim 137).

27
28

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

08 פברואר 2010

ת"פ 3814-07 מ.י. מדור תביעות פלילי
ת"א נ' חלפון ואח'

סוף דבר:

1
2 לאור האמור לעיל, אין בעדותו של המומחה כדי לשנות את קבעתי בהכרעת הדין
3 מיום 26.6.08 כי משחק הפוקר טקסס הולדם הינו משחק אסור, גם במשחק בודד וגם
4 במסגרת טורניר לפי סעיף 224 לחוק העונשין, והרשעתו של הנאשם בעבירה לפי
5 סעיף 225 לחוק העונשין נותרת על כנה.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום כ"ד שבט תש"ע, 08/02/2010 במעמד הנוכחים.

רחל גרינברג, שופטת

קלדנית: חגית א.

הוקלד על ידי: חגית אצלן